

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Tdo/31/2017
Identifikačné číslo spisu: 6916010292
Dátum vydania rozhodnutia: 15.06.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Hatala
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:6916010292.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Petra Hatalu a sudcov JUDr. Juraja Klimenta a JUDr. Petra Szaba v trestnej veci obvineného M. V. pre zločin útoku na verejného činiteľa podľa § 323 ods. 1 písm. a/, ods. 2 písm. c/ Tr. zák. a iné prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 15. júna 2017 v Bratislave dovolanie obvineného M. V. podané prostredníctvom obhajcu JUDr. Michala Treščáka ml. proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 29. novembra 2016, sp. zn. 2 To 78/2016, a takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného M. V. sa o d m i e t a.

Odôvodnenie

Okresný súd Rimavská Sobota rozsudkom z 8. septembra 2016, sp. zn. 3T/83/2016 uznal obvineného M. V. za vinného zo zločinu útoku na verejného činiteľa podľa § 323 ods. 1 písm. a/, ods. 2 písm. c/ Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

28. decembra 2015 o 18.00 h v k.ú. obce C. L. ako vodič osobného motorového vozidla zn. Lada 2107, bez evidenčného čísla, výrobné číslo D., jazdil po poľnej ceste v smere od maďarskej obce L., kde pred mostom ponad rieku Rimava po tom, čo zbadal na poľnej ceste stáť príslušníka OO PZ Rimavská Seč ppor. Bc. Š. N., nar. XjX. E. XXXX, ktorý stál vo vzdialenosti 1 m od krajnice poľnej cesty pri strede cesty a ppor. JUDr. Y. T., nar. XjX. H. XXXX, ktorý stál meter od krajnice poľnej cesty, obvinený nereagoval na pokyn ppor. Bc. Š. N., ktorý mu dával krúživým pohybom červeným svetlom a slovnou výzvou „stoj polícia“, pridal plyn, vozidlo nasmeroval na ppor. Bc. Š. N., ktorý vystrelil dva varovné výstrely do vzduchu a následne odskočil z cesty do priekopy z obáv o svoj život, ppor. JUDr. T. taktiež vystrelil dvakrát do vzduchu varovné výstrely a potom ako obvinený s vozidlom unikol z miesta činu, ppor. Bc. Š. N. použil služobnú zbraň na zastavenie vozidla bez kladného výsledku, obvinený prišiel s vozidlom do Rimavskej Seči na Ulicu Y., kde vozidlo opustil a ušiel, pri ohliadke auta bolo zistené, že vo vozidle sa nachádza odcudzené drevo - dub v množstve 1,20 m³ a hodnote 622,08 Eur ku škode Lesov SR, š. p., OZ Rimavská Sobota.

Okresný súd obvinenému za to uložil podľa § 323 ods. 2 Tr. zák., § 36 písm. j/ Tr. zák., § 37 písm. c/

Tr. zák., § 38 ods. 2 Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky so zaradením na výkon trestu do ústavu so stredným stupňom strázenia (§ 48 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zák.). Zároveň uložil podľa § 60 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. trest prepadnutia vecí - rukou písaný nákras od obvineného M. V., pogumované rukavice, kľúč od vozidla, nábojnice, motorové vozidlo LADA 2107, ktorých vlastníkom sa stal štát.

Proti tomuto rozhodnutiu podal obvinený odvolanie, ktoré Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 29. novembra 2016, sp. zn. 2 To 78/2016 podľa § 319 Tr. por. zamietol. Odvolací súd sa stotožnil s výrokom o vine obvineného, keď uveril svedeckým výpovediam svedkov ppor. Bc. Š. N. a por. JUDr. T.. Pri výroku o výške trestu konštatoval pochybenie súdu prvého stupňa, ktorý obvinenému priznal poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. j/ Tr. zák. (pred spáchaním trestného činu viedol riadny život) napriek tomu, že obvinený bol v minulosti opakovane odsúdený. Pochybenie v prospech obvineného, vzhľadom na absenciu odvolania prokurátora, nebolo možné napraviť. Odvolací súd sa taktiež nestotožnil s rozsahom trestu prepadnutia vecí, do ktorého boli zahrnuté aj vystrelené nábojnice, ktoré však obvinenému nepatrili a ani nimi nebol spáchaný trestný čin.

Proti rozhodnutiu krajského súdu podal obvinený prostredníctvom ustanoveného obhajcu JUDr. Michala Treščáka dovolanie, ktoré oprel o dovolacie dôvody uvedené v § 371 ods. 1 písm. c/, písm. g/, písm. h/ a písm. i/ Tr. por., teda s odôvodnením, že zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu, rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom, bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávany trestný čin nepripúšťa a rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

Obvinený argumentoval tým, že sa skutku nedopustil. V žiadnom prípade nezaútočil na policajta so zbraňou pre výkon jeho právomoci. Rozhodnutia súdov nižšieho stupňa sú nesprávne a nezákonné. Jeho vina nebola bez akýchkoľvek pochybností preukázaná a bola ustálená len na základe výpovedí poškodených - príslušníkov Policajného zboru ppor. Bc. Š. N. a por. JUDr. Y. T., pričom ich výpovede obsahovali viaceré rozpory. Takéto výpovede nemôžu slúžiť ako jediný dôkaz o vine obvineného. V prospech obvineného vyplývajú závery kriminalistického technika R. Č., ktorý nepotvrdil prudké vybočenie obvineného zo smeru jazdy, t. j. úmyselné nasmerovanie vozidla proti príslušníkovi Policajného zboru. Priebehu skutku spôsobom, ako ho popísal poškodený, odporujú trasologické stopy a nájdené nábojnice. Nezastavenie vozidla nie je trestným činom. S ohľadom na zásadu in dubio pro reo dovolaciu súdu navrhol rozhodnutia súdov nižšieho stupňa zrušiť a vec vrátiť Okresnému súdu Rimavská Sobota na ďalšie konanie.

Dovolanie obvineného bolo zaslané na vyjadrenie Okresnej prokuratúry Rimavská Sobota a poškodeným.

Okresný prokurátor vo vyjadrení poukázal na nenaplnenie jednotlivých uplatnených dovolacích dôvodov, a preto navrhol dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietnuť.

Poškodený ppor. Bc. Š. N. sa k dovolaniu vyjadril s tým, že obvinený mal vytvorené podmienky pre uplatnenie svojich obhajovacích práv, dôkazy boli vykonané zákonným spôsobom, súdy skutok správne právne kvalifikovali a uložili trest v zákonom ustanovenej trestnej sadzbe.

Poškodený por. JUDr. Y. T. k dovolaniu uviedol, že obvinený aktívne využíval svoje obhajovacie práva, v priebehu konania nedošlo k procesným chybám, skutok bol správne právne kvalifikovaný a uložený trest zákonný.

Jednotlivé vyjadrenia boli zaslané ostatným procesným stranám, ktoré na podania nereagovali.

Najvyšší súd ako súd dovolací následne skúmal, či má podané dovolanie všetky obsahové a formálne náležitosti, či je prípustné, a či bolo podané oprávnenou osobou a pritom dospel k nasledujúcim záverom:

Podľa § 368 ods. 1 Tr. por. dovolaním možno napadnúť len právoplatné rozhodnutie súdu, ktorým bola vec právoplatne skončená. V posudzovanom prípade je napadnutým rozhodnutím uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici ako súdu odvolacieho. Proti takémuto druhu rozhodnutia je dovolanie prípustné. Dovolanie bolo podané obvineným M. V. prostredníctvom obhajcu, teda osobou oprávnenou podľa § 369 ods. 2 písm. b/, § 373 Tr. por., na Okresnom súde Rimavská Sobota, t.j. na mieste predpokladanom v ustanovení § 370 Tr. por., a v zákonnej 3-ročnej lehote. Dovolanie obvineného však nie je dôvodné.

Dovolací súd úvodom pripomína, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších - mimoriadnych - procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Tr. por., pričom v porovnaní s dôvodmi zakotvenými v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní sú koncipované podstatne užšie.

Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Preto sú možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, striktné obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštancia a dovolanie nebolo chápané len ako „ďalšie“ odvolanie.

Dovolací súd nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy, práve naopak z ustanovenia § 385 ods. 1 Tr. por. *expressis verbis* vyplýva, že je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené. Viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Tr. por.) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Tr. por. z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Tr. por.

Obvinený v dovolaní uplatnil dôvody dovolania podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. c/, písm. g/, písm. h/ a písm. i/ Tr. por. Formálne vymenovanie dovolacích dôvodov bez ich bližšej špecifikácie nie je dostatočným naplnením ustanovenia § 374 ods. 2 Tr. por. Najvyšší súd preto posúdil dovolanie z hľadiska jeho obsahu a zistil, že v celom rozsahu smeruje k hodnoteniu jednotlivých dôkazov a skutkových okolností. Takto vymedzené pochybenia však dovolací súd nie je oprávnený preskúmať z dôvodu viazanosti konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy prvého a druhého stupňa.

Inak povedané, vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi prvého, prípadne druhého stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi oboch stupňov. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže doplňovať, alebo korigovať len odvolací súd. Dovolací súd nie je možné chápať ako tretiu „odvoláciu“ inštanciu zameranú k preskúmaniu rozhodnutí súdu druhého stupňa.

Napriek nedostatočnej špecifikácii dovolací súd v záujme zachovania obhajobných práv obvineného posúdil jednotlivé uplatnené dovolacie dôvody z hľadiska ich eventuálneho naplnenia.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por.

Konštantná judikatúra dovolacieho súdu právo na obhajobu v zmysle citovaného dovolacieho dôvodu chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a

zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Právo na obhajobu garantované čl. 6 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd ako aj čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky nachádza svoj odraz v celom rade ustanovení Trestného poriadku upravujúcich jednotlivé čiastkové obhajovacie práva obvineného v rôznych štádiách trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo osebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. Z dikcie cit. § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. je totiž jednoznačne zrejmé, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilým dovolacím dôvodom. Podľa ustálenej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky potom o zásadné porušenie práva na obhajobu ide najmä v prípade, keď obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby. Výnimočne môže ísť aj o porušenie iných obhajovacích práv obvineného, ktorých porušenie sa prejaví na jeho postavení zásadným spôsobom.

V predmetnej trestnej veci nastali dôvody povinnej obhajoby v zmysle ustanovenia § 37 ods. 1 Tr. por. vzatím obvineného do väzby na základe uznesenia sudcu pre prípravné konanie Okresného súdu Rimavská Sobota z 31. decembra 2015, sp. zn. 0Tp 41/2015, pričom obvinenému bola po zadržaní, na jeho žiadosť z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov, ustanovená obhajkyňa JUDr. Eva Füküová. Obhajkyňa pristupovala k obhajobe obvineného aktívne, zúčastňovala sa výsluchov, ako aj hlavných pojednávaní, podávala návrhy a sťažnosti, teda dohliadala na uplatňovanie práv obvineného. Orgány činné v trestnom konaní a súdy v tomto smere poskytli adekvátny priestor na realizáciu práva obvineného na obhajobu a tento priestor bol zo strany obhajoby využitý. Dovolací súd nezistil pochybenia ani vo vzťahu k možnosti obvineného obhajovať sa za účasti tlmočníka, nakoľko jazyku, v ktorom sa viedlo konanie, nerozumel. Orgány činné v trestnom konaní a súdy nižšieho stupňa dbali o práva obvineného v celom rozsahu, keď okrem zabezpečenia tlmočníka na úkony a hlavné pojednávania, resp. verejné zasadnutie, pribrali prekladateľa na preklad písomností doručovaných obvinenému.

Za porušenie práva na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. naopak nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10 Tr. por., resp. práva podľa § 2 ods. 11 Tr. por. Ak by záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu učený v zmysle § 2 ods. 12 Tr. por. o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por., odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom v zmysle § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., ktorá vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu. Z uvedeného teda vyplýva, že pod porušenie práva na obhajobu nepatrí hodnotenie a rozsah vykonaného dokazovania súdmi nižšieho stupňa.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por.

Vo vzťahu k tomuto dovolaciemu dôvodu je potrebné poznamenať, že ho možno úspešne uplatňovať v prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom. Pokiaľ ide o porušenie zákona, v tejto súvislosti najvyšší súd už stabilne v rámci svojej rozhodovacej činnosti zdôrazňuje, že také porušenie by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 Dohovoru, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku. Z uvedeného potom logicky vyplýva, že v rámci uvedeného dovolacieho dôvodu možno úspešne uplatňovať aj nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov, ale len vtedy, ak mal, resp. má negatívny materiálny dopad na práva obvineného. K porušeniu práva na spravodlivý proces by pritom mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie obvineného bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere na dôkaze, ktorého vykonanie sa spochybňuje. Na druhej strane za nezákonnosť nemožno považovať nevykonanie dôkazu, resp. hodnotenie dôkazov zo strany súdu v rozpore s predstavami obvineného. Je plne na úvahe súdu, aby sám rozhodol v okolnostiach prípadu, ktoré dôkazy na zistenie skutkového stavu, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, vykoná, bez ohľadu na to, ktorá zo strán konania ich navrhla. Zároveň namietanie rozsahu dokazovania a posúdenia dôkazov podľa predstáv obvineného nespadá pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g/

Tr. por.

Obvinený nešpecifikoval dôkaz, ktorý mal byť vykonaný nezákonným spôsobom, pričom dovolací súd v tomto smere pochybenia nezistil.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por.

Tento dovolací dôvod možno úspešne uplatniť, ak bol trest uložený mimo zákonom stanovenej trestnej sadzby, alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávany trestný čin nepripúšťa.

Za trestný čin útoku na verejného činiteľa podľa § 323 ods. 2 písm. c/ Tr. zák. umožňuje Trestný zákon v osobitnej časti uložiť trest odňatia slobody v rozsahu 3 - 8 rokov. Obvinenému bol uložený trest odňatia slobody na dolnej hranici trestnej sadzby, t. j. v rámci zákonom stanovenej trestnej sadzby. Ako nesprávne uložený trest pritom nemožno považovať okolnosť, že obvinený mal byť podľa jeho názoru oslobodený spod obžaloby.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

Dovolanie podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

V rámci posudzovania existencie tohto dovolacieho dôvodu súd skúma, či skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol správne podradený (subsumovaný) pod príslušnú skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad odôvodňuje naplnenie tohto dovolacieho dôvodu. Do úvahy prichádzajú alternatívy, že skutok mal byť právne kvalifikovaný ako iný trestný čin alebo, že skutok nie je trestným činom.

K uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. je potrebné ďalej uviesť, že pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia o existencii tohto dovolacieho dôvodu je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy prvého a druhého stupňa, teda dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia, čo je zrejmé z dikcie § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. Dovolací súd skutkové zistenia urobené súdmi prvého a druhého stupňa nemôže ani meniť, ani dopĺňať.

V trestnom konaní platia zákonom stanovené pravidlá pre zisťovanie skutkového stavu veci a pre hodnotenie dôkazov. Podľa nich je potrebné zisťovať skutkový stav veci v rozsahu, ktorý je nevyhnutný pre rozhodnutie. Trestný poriadok nestanovuje žiadne pravidlá, pokiaľ ide o mieru dôkazov potrebných na preukázanie určitej skutočnosti, ani váhu jednotlivých dôkazov. Platí zásada voľného hodnotenia dôkazov vyjadrená v § 2 ods. 12 Tr. por., podľa ktorej orgány činné v trestnom konaní a súd hodnotia dôkazy získané zákonným spôsobom podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne nezávisle od toho, či ich obstaral súd, orgány činné v trestnom konaní alebo niektorá zo strán.

V predmetnej trestnej veci to znamená, že pre dovolací súd je rozhodujúce zistenie, podľa ktorého obvinený M. V. spáchal skutok tak, ako je uvedené v rozsudku súdu prvého stupňa. Tieto skutkové okolnosti obsiahnuté v popise skutku potom poskytujú spoľahlivý podklad pre naplnenie všetkých zákonných znakov zločinu útoku na verejného činiteľa podľa § 323 ods. 1 písm. a/, ods. 2 písm. c/ Tr. zák., zo spáchania ktorých bol obvinený uznaný vinným.

Na záver dáva dovolací súd do pozornosti odôvodnenie odvolacieho súdu, ktorý podrobným spôsobom reagoval na námietky obvineného prezentované i v dovolaní.

Z uvedeného je zrejmé, že v rozsahu námietok obvineného M. V. nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c/, písm. g/, písm. h/, písm. i/ Tr. por., a preto najvyšší súd jeho dovolanie podľa §

382 písm. c/ Tr. por. uznesením na neverejnom zasadnutí odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.